

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE
UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE MUZICĂ DIN BUCUREȘTI

**VIOARA CONCERTANTĂ ÎN CREAȚIILE DE GEN
ALE COMPOZITORILOR ROMÂNI
DIN A DOUA JUMĂTATE A SECOLULUI XX**

– REZUMAT –

Doctorand

Geo Fabian FABIAN

Conducător

Prof. univ. dr. Șerban Dimitrie SOREANU

CUPRINSUL TEZEI

I. Prolegomene	5
.1 Vioara concertantă europeană în secolul XX	5
.2 Vioara concertantă în repertoriul muzicii românești din secolul XX	10
II. George Enacovici – <i>Concertul în mi minor pentru vioară și orchestră, op. 33</i> ...	15
.1 Partea I – <i>Largo espressivo</i>	15
.2 Partea a II-a – <i>Andante sostenuto</i>	24
.3 Partea a III-a – <i>Allegretto grazioso</i>	28
III. Vasile Filip – <i>Concertino pentru vioară și orchestră</i>	35
.1 Partea I – <i>Allegro energico</i>	35
.2 Partea a II-a – <i>Andante</i>	41
.3 Partea a III-a – <i>Allegro</i>	44
IV. Dumitru Capoianu – <i>Concertul nr. 1 pentru vioară și orchestră</i>	47
.1 Partea I – <i>Moderato</i>	47
.2 Partea a II-a – <i>Vals-passacaglia</i>	54
.3 Partea a III-a – <i>Interludiu (quasi una cadenza)</i>	58
.4 Partea a IV-a – <i>Allegro vivo</i>	60
V. Constantin Bobescu – <i>Concertul în re major pentru vioară și orchestră</i>	64
.1 Partea I – <i>Andante</i>	64
.2 Partea a II-a – <i>Andante tranquillo</i>	70
.3 Partea a III-a – <i>Rondo (Allegro)</i>	74
VI. Eugen Cuteanu – <i>Concertul pentru vioară și orchestră</i>	79
.1 Partea I – <i>Allegro moderato</i>	79
.2 Partea a II-a – <i>Interludiu și final</i>	83

VII. Sinteze	88
.1 Rezumat în limba română	92
.2 Rezumat în limba engleză	123
.3 Proiecții metodice	131
Note	136
Bibliografie	150
.1 Cărți, publicații	150
.2 Partituri	158
.3 Material audio-video	159
.4 Webografie	160

La teză este atașat un DVD cu înregistrarea a trei *Concerte pentru vioară și orchestră*, alături de orchestra Filarmonicii „Oltenia” Craiova, în sala mare a Filarmonicii „Oltenia” Craiova:

George Enacovici – *Concertul în mi minor pentru vioară și orchestră, op. 33*

solist - Geo Fabian, dirijor - Gian Luigi Zampieri (Italia), 6 februarie 2016

1. <i>Largo espressivo</i>	2. <i>Andante sostenuto</i>	3. <i>Allegretto grazioso</i>
14:10	9:02	8:23

Vasile Filip – *Concertino pentru vioară și orchestră*

solist - Geo Fabian, dirijor Modest Cichirdan (România), 9 mai 2014

1. <i>Allegro energico</i>	2. <i>Andante</i>	3. <i>Allegro</i>
5:28	4:04	3:40

Dumitru Capoianu – *Concertul nr. 1 pentru vioară și orchestră*

solist - Geo Fabian, dirijor Kah Chun Wong (Singapore), 26 mai 2015

1. <i>Moderato</i>	2. <i>Vals-passacaglia</i>	3. <i>Interludiu (quasi una cadenza)</i>	4. <i>Allegro vivo</i>
11:08	4:52	2:35	7:59

Compozitorii secolului XX au manifestat o asiduă preocupare pentru înnoirea limbajului muzical, propunând interpreților noi căi de comunicare ale acestei arte. În acest sens, ne stă la dispoziție o listă foarte bogată, hotărâtoare în evoluția concepției componistice, unde compozitorii români au și ei o contribuție valoroasă. Lucrările exprimă, prin specificul lor, spiritualitatea popoarelor cărora le aparțin și a umanității, privită ca mod de a exista și dăinui. Secolul XX în Europa se remarcă printr-o explozie de *Lucrări concertante pentru vioară și orchestră*, majoritatea constituind capodopere ale genului precum:

Concertul în la major pentru vioară și orchestră, op. 8 (1902), de **Mieczysław Karłowicz**; *Concertul în re minor pentru vioară și orchestră, op. 47* (1903, revizuit în 1905), de **Jean Sibelius**; *Concertul în la minor pentru vioară și orchestră, op. 82* (1904), de **Alexandr Glazunov**; *Concertul nr. 1 pentru vioară și orchestră, sz. 36* (1907-1908), de **Béla Bartók**; *Concertul nr. 2 pentru vioară și orchestră* (1937-1938), de **Béla Bartók**; *Concertul în si minor pentru vioară și orchestră, op. 61* (1909-1910), de **Edward William Elgar**; *Concertul nr. 1 pentru vioară și orchestră, op. 35* (1916), de **Karol Szymanowski**; *Concertul nr. 2 pentru vioară și orchestră, op. 61* (1933), de **Karol Szymanowski**; *Concertul nr. 1 în re major pentru vioară și orchestră, op. 19* (1917), de **Serghei Prokofiev**; *Concertul în re major pentru vioară și orchestră* (1931), de **Igor Stravinski**; *Concertul nr. 2 în sol minor pentru vioară și orchestră, op. 63* (1935), de **Serghei Prokofiev**; *Concertul pentru vioară și orchestră – În memoria unui înger* (1935), de **Alban Berg**; *Concertul pentru vioară și orchestră, op. 36* (1936), de **Arnold Schönberg**; *Concertul pentru vioară și orchestră, op. 15* (1938-1939), de **Benjamin Britten**; *Concertul pentru vioară și orchestră* (1938-1939), de **William Walton**; *Concertul pentru vioară și orchestră* (1939), de **Paul Hindemith**; *Concertul în re major pentru vioară și orchestră* (1940), de **Aram Hacıaturian**; *Concertul nr. 1 în la minor pentru vioară și orchestră, op. 77* (1947-1948), de **Dmitri Șostakovici**; *Concertul nr. 2 în do diez minor pentru vioară și orchestră, op. 129* (1967), de **Dmitri Șostakovici**.

Muzica românească, în secolul XX, a cunoscut un real progres prin *Lucrări concertante pentru vioară și orchestră* precum: *Concertul nr. 1 pentru vioară și orchestră, op. 61* (1913), de **Eduard Caudella**; *Concertul pentru vioară și orchestră, op. 33* (1930), de **Marcel Mihalovici**; *Simfonia concertantă pentru vioară și orchestră* (1936), de **Ionel Perlea**; *Concertul nr. 1 pentru vioară și orchestră* (1950-1954), de **Alfred Mendelsohn**; *Concertul pentru vioară și orchestră* (1952), de **Mircea Basarab**; *Concertul nr. 2 pentru vioară și*

orchestră (1957), de **Alfred Mendelsohn**; *Concertul pentru vioară și orchestră* (1957), de **Paul Constantinescu**; *Concertul pentru vioară și orchestră, op. 9* (1959), de **Pascal Bentoiu**; *Concertul pentru vioară și orchestră* (1964), de **Anatol Vieru**; *Concertul pentru vioară și orchestră, op. 17* (1964-1966), de **Liviu Glodeanu**; *Concertul pentru vioară și orchestră* (1965), de **Wilhelm Georg Berger**; *Concertul pentru vioară și orchestră, op. 93* (1966), de **Mihail Andricu**; *Muzică funebră (solemnă) pentru vioară și orchestră, op. 34* (1969), de **Doru Popovici**; *Muzică de concert pentru orchestră și vioară solistă* (1974), de **Horia Șurianu**; *Concertul pentru vioară și orchestră* (1979), de **Maia Ciobanu**; *Concertul pentru vioară și orchestră* (1980), de **Sergiu Sarchizov**; *Concertul pentru vioară și orchestră* (1986), de **Andrei Tănăsescu**.

Secolul muzical XX rămâne, în continuare, un capitol destul de puțin frecventabil pentru artiștii noștri interpreți. Ca atare, considerăm demersul nostru de a ne apropia de această muzică, și în special de muzica românească a veacului trecut, ca o pledoarie pentru promovarea ei. Fără îndoială că, odată plecați pe acest drum, nu ne vom abate de la țelul nostru a înlesni accesul melomanului spre acest univers sonor, aparent greu accesibil auditorului tradițional al sălilor de concerte, dar, totuși, fascinant.

Repertoriul concertant românesc dedicat viorii în secolului XX reflectă repere distincte de originalitate și forță de expresie, iar cercetarea noastră violonistică se dorește a fi o contribuție la aprofundarea și cunoașterea a acestei muzici. Am parcurs și analizat următoarele concerte: *Concertul pentru vioară și orchestră, op.33* (1956) de **George Enacovici**; *Concertino pentru vioară și orchestră* (1974) de **Vasile Filip**; *Concertul nr. 1 pentru vioară și orchestră* (1957) de **Dumitru Capoianu**; *Concertul pentru vioară și orchestră* (1956) de **Constantin Bobescu**; *Concertul pentru vioară și orchestră* (1954) de **Eugen Cuteanu**. Compozitorii, în cazul nostru fiind violoniști, au compus în manieră violonistică pentru că erau familiarizați cu problemele tehnice ale viorii și ale interpretării *pe viu*. În cadrul analizelor, am exemplificat, inserând extrase din partitură.

Concertul în mi minor pentru vioară și orchestră, op. 33 de **George Enacovici** (1981-1965) a fost terminat în anul 1956 și cântat în primă audiție națională în data de 26 mai 2016 de către orchestra simfonică a Filarmonicii „Oltenia”, sub bagheta dirijorului italian Gian Luigi Zampieri, solist fiind violonistul craiovean Geo Fabian.

Partea I – *Largo espressivo* are o structură arhitectonică proprie. Ea sună asemenea unei forme de sonată atipică. Elementele terminologice clasice sunt cele pe baza cărora conturăm

altele noi, metaforice, în accepțiunea noastră, specifice unei forme instrumentale violonistice a secolului XX. În lucrările de gen, din punct de vedere al formei muzicale, cuvintele terminologice noi conferă sistemului teoretic de forme muzicale, un plus de exactitate și de unicitate, privit dintr-o viziune personalizată. Luăm, spre exemplu, forma de sonată. Expoziția, în general, prezintă materialul tematic inițial. În cazul nostru, în creația concertantă românească a secolului XX, observăm faptul că expoziția nu are un caracter robust, viguros, mai ales când vorbim de un principiu componistic tonal-modal instrumental. În acest caz, am considerat necesar să propunem un nou termen pentru expoziție, acela de secțiune princeps. Dezvoltarea este o alterare a reprizei, mai exact, o secțiune evolutivă. În acest caz, am creat termenul de secțiune evolutivă. Repriza re-expune materialul tematic inițial. În cazul nostru, în aceste creații de gen, repriza poate relua doar elemente variate ale temelor din expoziție și chiar din variațiile lor. Am ales, astfel, să numim repriza: secțiune princeps fractală. *Atributele* acestor forme matematice se găsesc pretutindeni, mai ales în muzică. Fractalul poate avea dimensiunea unui nor și tinde spre *infinit*. Totalul primei părți cuprinde 399 măsuri. Menționez, de la bun început, faptul că relațiile arhitectonice nu sunt tot timpul disjuncte. Spre exemplu, trecerea de la secțiunea evolutivă, la secțiunea princeps fractală, este una conjunctă. Din punct de vedere tematic, finalul continuă la cel puțin un instrument peste intrarea altui instrument.

Partea a II-a – *Andante sostenuto*, are 171 măsuri și sună asemănător unei forme arhitectonice de lied cu trei secțiuni: A – B – A. Debutul părții prezintă tema principală de factură cantabilă, lirică. Solistul preia expunerea tematică. Caracterul dezvoltător enunțat de vioara solo conduce la o serie de game ascendente cromatice pe valori mici. Caracterul improvizatoric al acestei secțiuni constă în faptul că temeii principale i se suprapun game cromatice și celule tematice ale viorii soliste. Elementele de legătură în duble coarde din cadență fac parte din ansamblul de trăsături de arcuș ce caracterizează întregul concert. Coda – *Tempo I*, ultima apariție tematică a acestei părți, aparține viorii soliste.

Partea a III-a - *Allegretto grazioso*, are 322 măsuri și sună la nivelul macrostructurii ca o formă liberă de Rondo. Refrenul – A – în ipostaze variate sau nu, se regăsește destul de des în această secțiune. La o privire generală asupra ponderii instrumentului solist în cadrul concertului, vom observa faptul că el este solicitat din plin; rarele momente de *respiro* ale protagonistului, când orchestra își afirmă rolul conducător, nu fac altceva decât să ofere acestuia un răgaz de înțelepciune, pregătindu-l în vederea unor noi și dificile abordări de

natură a-i sublinia locul cu totul special pe care-l ocupă în edificarea unui material muzical de factură violonistică pură. Fără îndoială, concertul se înscrie pe linia lucrărilor de același gen ivite în peisajul muzicii românești în prima jumătate a secolului XX. George Enacovici conferă viorii nenumărate ocazii în a-și etala agilitatea tehnică; în egală măsură, îi acordă spații de largă respirație melodică. Acest lucru face ca interpreții care se apropie de această lucrare să găsească în ea toate caracteristicile unui concert de tip romantic.

Concertino pentru vioară și orchestră de **Vasile Filip**, este scris în anul 1974 și are la nivelul macrostructurii generale o proiecție clasică ce se va regăsi și în interiorul fiecărei mari diviziuni, având elemente specifice muzicii tradiționale românești.

Partea I - *Allegro energico*, are 89 măsuri, o formă hibridă și sună asemenea unei forme de sonată bitematică fără dezvoltare. Partea întâi se caracterizează prin reliefuri dinamice pregnante, plasticitate sonoră și nuanțe expresive. Sonoritatea este penetrantă, cu vibrato intensiv, accente bine evidențiate, relevând valențele expresive ale violonistului. Cadența, în tempo moderat, nu este încadrată în măsură. Putem vorbi, aici, despre un veritabil *rubato*, gândit ca o succesiune imperturbabilă de momente de un melodism ce pune în evidență frumusețea tonului viorii interpretului.

Partea a II-a – *Andante*, are 67 măsuri și beneficiază de un discurs presărat cu melodii cantabile de largă respirație, de un intens lirism, permite evidențierea în detaliu a subtilităților de expresie. Forma arhitectonică a părții a II-a este tetrapartită: A-B-C-A. Tema părții a doua este extinsă, acumulează foarte multă tensiune, având un apogeu *calm*, dar făcut cu mult tact. Susținerea, cât și viteza arcușului trebuie gândite în strânsă corelație cu dibăcia interpretului.

Partea a III-a – *Allegro*, are 109 măsuri, sună și se structurează pe o formă hibridă *barform*: o secțiune expozitivă – A –, A repetat, – B – cu o secțiune mică – a variat –, Codă. Ea se situează într-un evident contrast cu celelalte două părți. Eșafodajul tehnico-expresiv vizează sonorități compacte, penetrante, cu un atac impulsiv; vibrato-ul este mai accelerat, mărunt, ceea ce conferă discursului un caracter exploziv, sugerând chiar un climax emoțional. Accentele joacă un rol foarte important în tot concertul, mai ales în partea a treia.

Concertul nr. 1 pentru vioară și orchestră de **Dumitru Capoianu**, este scris în 1957, în 4 părți. Muzica Concertului impresionează prin dese și *intempestivele* fluctuații de tempo, ca și prin frecvențele și ingenioasele combinații de culori sonore.

Partea I – *Moderato* are 230 măsuri, o construcție arhitecturală bazată pe genul de sonată. Secțiunea princeps are 65 măsuri, în 6/8 și cuprinde un grup tematic principal A și un grup tematic secundar B. Secțiunea evolutivă are 43 măsuri. Secțiunea princeps fractală are 102 măsuri și cuprinde un grup tematic secundar B, urmat de grupul tematic principal A. Solistul cântă tema principală ce cuprinde, în cadrul desenului melodic, totalul cromatic. Centrul sonor gravitațional se află pe nota *mi bemol*.

Partea a II-a - *Vals-passacaglia*, are 197 măsuri și se derulează pe două principale tempouri: I – *Tempo di vals boston* și II – *Molto più mosso e con slancio*, care sunt străbătute și de alte indicații ce produc fluctuații ale acestor indicații de mișcare și expresie. Finalul părții a II-a ajunge la un *attaca*. Passacaglia o putem considera drept punctul central al opusului. Pornind de la elementul tematic de bază, constând dintr-o celulă ritmico-melodică expusă de clarinetul bas, tema Passacagliei urmărește să *pună la lucru* totalul cromatic. Caracterul valsant al celei de-a doua părți din Concert își are originea în această temă, chiar dacă spre finalul ei se intercalează o măsură binară, *dezechilibrând* ușor traseul dansant al muzicii. Se crează aici un univers sonor de calitate compozițională impresionantă.

Partea a III-a – *Interludiu (quasi una cadenza)*, are 38 măsuri și cuprinde 3 segmente: *a*, *a variat*, *a variat₁* și o Codă. Partea se constituie într-o cadență a instrumentului solistic – violina, care ne atrage atenția prin fraza expusă. Violina solo va fi însoțită sporadic de instrumentele de percuție cu sunet determinat. Caracterul de cadență instrumentală este stipulat și prin *tempo*, care poartă în el și caracterul măsurii: *Moderato rubato*. Coda – *sempre animando*, fără mari virtuozități solistice, este o frumoasă pată de culoare în cadrul concertului. Această parte este o cadență *îmbogățită* cu sublinieri diafane ale unor instrumente ce conferă un plus de *culoare* cadenței.

Partea a IV-a – *Allegro vivo* se poate configura arhitectonic pe o schemă generală de lied dezvoltat: A – B – A variat. Secțiunea – A – are 48 măsuri și va propune două teme distincte, care vor fi enunțate pe parcurs. Tema primei părți a Concertului revine cu ușoare modificări pentru ca fluxul sonor să se *stingă* încetul cu încetul, permițând pianului, harpei și contrabasului să spună *în șoaptă* ultimele *cuvinte*. Adeseori, solistul este pus în situația de a crea tensiuni de expresie, prin salturi intervalice mari, prin *accesarea* corzii grave a instrumentului folosind un *vibrato masiv*, penetrant, capabil să domine eșafodajul sonor.

Concertul în re major pentru vioară și orchestră de **Constantin Bobescu**, este scris în anul 1956 și are 3 părți. Compozitorul a *împrumutat* modul de a folosi, în manieră proprie,

totalitatea formulelor de exprimare specifice instrumentului. Remarcăm o extraordinară bogăție a posibilităților tehnice: game și arpegii pe întreg ambitusul vioarei, de la grav la supraacut, precum duble coarde în variante complicate, triluri pe suprafețe întinse, frecvente flageolette, pizzicate cu mâna stângă.

Partea I – *Andante*, cuprinde 366 măsuri, sună și are o formă hibridă, în genul rondo-ului: Introducere – A – B – A variat – C și Secțiune concluzivă. Cadența va consta în bună măsură în reeditarea variată și lărgită a celei anterioare. Coda – *Presto* are 27 măsuri. Un scurt *prolog* începe cu un desen de două măsuri al timpanilor, pentru ca orchestra de coarde, secondată de suflătorii de lemn, să pregătească intrarea solistului, care cântă *nestingherit* o formulă asemenea sonorității de cimpoi pe două voci: un ison prelungit și o melodie cu ritm de horă moldovenească. Vioara solistă cântă cu aplomb, pregătind perorația finală în succesiuni neîntrerupte de trezecidoimi. Ultimele măsuri ale Codei aparțin întregii orchestre.

Partea a II-a - *Andante tranquillo*, are o formă hibridă de sonată, în sensul că – A – poate fi considerat un grup tematic prim, în timp ce – B – ține locul grupului tematic secundar; ele pot constitui o secțiune princeps. Coda este reprezentată de o coloană sonoră ce depășește trei octave. Cadența părții a doua, subintitulată Doină, este, în fapt, ceea ce spune și titlul: o succesiune de melodii ușor cromatizate, în care secunda mărită are rolul de a atrage atenția asupra filonului folcloric din care muzica își trage seva.

Partea a III-a – *Rondo (Allegro)*, cuprinde 502 măsuri și are formă de rondo cu elemente de sonată. Este vorba de un *Rondo sonată* cu structura următoare: Introducere – A – B – A variat – C – A variat₁ – D – A variat₂ – B variat – A variat₃ – Secțiune concluzivă și Codă. Vioara solo citează tematica de o manieră inteligibilă, ușor sincopată. Bravura solistică este predominantă asupra întregului discurs al finalului. Fiecare din cele trei părți ale concertului își are particularitățile proprii sub aspect formal, provenite din intenția melodică ce a determinat și structura formală, care a tins către conceptul de *rapsodie*.

Concertul pentru vioară și orchestră de **Eugen Căteanu**, este scris în anul 1954 și cuprinde 3 părți. Prezintă modalități clare de exprimare artistică pe linia configurării melodice și ritmice, vizează o echilibrată nuanțare a sonorităților, ceea ce conferă muzicii vioiciune, aplomb, dar și un evident sentiment poetic, reflexiv.

Partea I – *Allegro moderato*, are o formă de lied bipartit, triplu expus, dezvoltat: A – B – A – B – A – B. Expresia muzicii părții I a concertului este una elegiacă, cu nuanță predominant nostalgică. În partea I, predomină un *Allegro moderato*, mișcare cu care începe

lucrarea; *Meno mosso e cantabile*; *Tempo I* reaşază desfăşurarea muzicală în *parametrii* iniţiali, pregătind intrarea solistului printr-o măsură *poco ritenuto*. *A tempo* invită solistul să-şi afirme rolul *conducător*, cântând tema în registrul grav cu aplomb, folosind un vibrato bine *articulat*, cu generoase trăsături de arcuș. Ceea ce urmează poate fi apreciat ca o scurtă punte de pregătire a viorii pentru prima sa *descătușare*, pentru ca solistul să evolueze cadențial, într-un șir de șaisprezecimi și desen melodic ascendent, de la mediu la acut, anticipând aluziv formule din final. *Allegro vivo* este un *tempo* care poate fi *adaptat* la posibilitățile tehnice ale violonistului. Prin urmare, indicația poate fi privită ca un tempo orientativ (desigur, până la un punct), tempo ce stă în *mâna* solistului. Înclinăm să credem că această însușire de șaisprezecimi, aparent de natură strict tehnică, reprezintă un reper în a aprecia nivelul performanței de care este capabil un interpret sau altul.

Partea a II-a – *Interludiu și final* se poate socoti ca fiind constituită din două secțiuni: *Lento (rubato e flexible)* și *Allegro vivo. Interludiu și Final*, cum și-a intitulat autorul această parte, este, în fapt, un raport muzical, care în lumea muzicii corale românești din a doua jumătate a secolului XX, se concretiza în cuplul *doină și joc*.

Partea violei solo se va executa în scordatură, un ton mai sus. Partea de substanță a concertului rezidă în tematica muzicală, care este extrasă dintr-un folclor autentic, precum cel al muzicii ardelenne și bănățene, dar cu incursiuni în folclorul românesc, privit în ansamblu. Temele elaborate de compozitor au consistență și expresie lirică. Se observă că autorul avea în suflet această trăire și a exprimat-o plastic prin muzică, în modul cel mai simplu și sincer.

Interludiul – Lento, reprezintă un cântec relativ intim al unei persoane, completând un tablou în raportul individ-colectiv al conviețuirii în lumea rurală românească. Expresia muzicală se plasează în sfera lirismului folcloric românesc. Este o parte cu formă monopartită de dimensiuni reduse: A are 32 măsuri și este constituit din *a*, *a₁*, *a₂*. La subdiviziunea a doua *Final*, se trece prin *attacca*. Partea transmite mesajul unui moment de sărbătoare, ca un crâmpel de viață rustică.

Final – Allegro vivo are 175 măsuri, o formă de lied dezvoltat tripartit: A – A variat – B – A variat₁ și Codă. Conținutul tematic revine integral viorii soliste și constă într-o neîntreruptă perorație de natură virtuoază în timp ce orchestra are rol acompaniator. Coda – *Presto*; discursul motoric al viorii soliste continuă, dar într-o viteză nebunească, situație în care se renunță la modelul țambalistic al figurilor melodice și se angajează formule rotative și de game, specifice tehnicii viorii.

Secțiunea se exersează ca o derulare plină de frenezie a muzicii, în care vioara solistă joacă rolul personajului principal, totul *gravitează* în jurul acestui instrument, chemat de această dată să-și etaleze *sprinteneala*, capacitatea virtuozică. Scordatura acestei părți (vioara acordată *la, mi, si, fa #*, cu o secundă mare superioară față de clasicul *sol, re, la, mi*) reprezintă o reală noutate pentru întreaga istorie a concertului românesc pentru vioară și orchestră. Lucrarea se situează în zona cantabilității, a muzicii accesibile pentru un profesionist al viorii.

Lucrările concertante pentru vioară și orchestră au reprezentat și continuă să reprezinte unul dintre *capitolele* impresionante ale muzicii secolului al XX-lea. Din acest motiv, abordarea unor opusuri din sfera repertoriului violonistic se constituie într-o necesitate de strictă actualitate, în sensul asimilării și propagării lui în spațiul public. Demersul nostru analitic s-a dorit a fi o incursiune în specificitatea actului interpretativ și a reliefării conținutului muzical în ceea ce are el mai autentic și mai expresiv. Nu considerăm că am reușit să epuizăm în detaliu toate aspectele de natură științifică, dar credem, totuși, că am izbutit să *luminăm* o problematică aflată în strânsă legătură cu preocupările noastre ca interpret, constând dintr-o experiență ce poate fi considerată, în plan teoretic, utilă, și, totodată, în mod practic, de cea mai mare concretețe și perspectivă concertistică.

Bibliografie

.1 Cărți, publicații

ADORNO, Theodor Wiesengrund, *Teoria estetică (Ästhetische theorie*, Herausgeber Suhrkamp Verlag, Frankfurt, 1970), traducere de Andrei Corbea; Cornelia Esianu; Gabriel Horațiu Decuble, Editura Paralela 45, Pitești, 2005.

AGARKOV, Oleg Mihajlovič, *Vibrato la vioară (Вибрато в игре на скрипке*, Музгиз, 1956), traducere de George Iarosevici, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, București, 1961.

ALEXANDRU, Tiberiu, *Instrumentele muzicale ale poporului român*, Editura Grafoart, București, 2014.

ANGHEL, Irinel, *Orientări, direcții, curente ale muzicii românești din a doua jumătate a secolului XX*, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, București, 1995.

ARISTOTEL, *Metafizica (τὰ μετὰ τὰ φυσικά*, Teubner, Lipsca, 1906), traducere de Ștefan Bezdechi, Editura Iri, București, 1999.

BARNES, Jonathan, *Aristotel (Aristotle*, Oxford University Press., 1982), traducere de Ioan-Lucian Muntean, Editura Humanitas, București, 1996.

BĂLAN, George, *Arta de a înțelege muzica*, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, București, 1970.

BĂLAN, George, *Mică filosofie a muzicii*, Editura Eminescu, București, 1975.

BĂLAN, George, *Sensurile muzicii*, Editura Tineretul, București, 1965.

BENTOIU, Pascal, *Gîndirea muzicală*, Editura Muzicală, București, 1975.

BENTOIU, Pascal, *Imagine și sens – Eseu asupra fenomenului muzical*, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, București, 1971.

BERGER, Wilhelm Georg, *Concertul pentru vioară și orchestră de Pascal Bentoiu*, Revista *Muzica*, nr. 2, București, 1964, p. 14-17.

BERGER, Wilhelm Georg, *Dimensiuni modale*, Editura Muzicală, București, 1979.

BERGER, Wilhelm Georg, *Structuri sonore și aspectele lor armonice*, Revista *Muzica*, nr. 9, București, 1969, p. 10-20.

- BERGER, Wilhelm Georg**, *Unele trăsături actuale ale scriiturii violonistice*, Revista *Muzica*, nr. 10, București, 1962, p. 14-22.
- BÉRA, Matthieu; LAMY, Yvon**, *Sociologia culturii (Sociologie de la culture*, Armand Colin, 2003), traducere de Irinel Antoniu, Editura Institutul European, Iași, 2008.
- BLAGA, Lucian**, *Trilogia culturii*, Editura pentru Literatura Universală, București, 1969.
- BLAGA, Lucian**, *Trilogia valorilor*, Editura Humanitas, București, 2014.
- BOBESCU, Constantin**, *O viață... un destin...*, Editura Niculescu, București, 1999.
- BRÂNDUȘ, Nicolae**, *Improvizația în muzică*, Editura UNMB, București, 2013.
- BREAZUL, George**, *Pagini din istoria muzicii românești*, vol. I, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, București, 1966.
- BUCIU, Dan**, *Elemente de scriitură modală*, Editura Grafoart, București, 2013.
- BUGHICI, Dumitru**, *Formele muzicale – Liedul. Rondoul. Variațiunile. Fuga precedate de un ABC al formelor muzicale*, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, București, 1969.
- BUGHICI, Dumitru**, *Repere arhitectonice în creația muzicală românească contemporană*, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, București, 1982.
- BUICAN, George**, *Elemente de acustică muzicală*, Editura Tehnică, București, 1958.
- BURA, Corina**, *Concertul românesc pentru vioară și orchestră – Un univers modal*, vol. I, Editura Muzicală, București, 2007.
- BURA, Corina**, *Concertul românesc pentru vioară și orchestră – Repere stilistice*, vol. II, Editura Muzicală, București, 2008.
- BUZILĂ, Serafim**, *Enciclopedia interpreților din Moldova*, Editura Museum, Chișinău, 1999.
- CAPOIANU, Dumitru**, *Scrisoarea din 12.10.2011 adresată lui Gheorghe Fabian – arhivă personală*.
- CAUDELLA, Eduard**, *Cronici din trecut*, Editura Muzicală, București, 1975.
- CELIBIDACHE, Sergiu**, *Despre fenomenologia muzicală – O expunere și alte materiale documentare (Über musikalische Phänomenologie*, Wissner-Verlag, Augsburg, 2008), traducere de Anca Fronescu, Editura Spandugino, București, 2012.
- CEZAR, Corneliu**, *Tratat de sonologie – Spre o hermeneutică a muzicii*, Editura Anastasia, București, 2003.
- CIOBANU, Maia**, *Forme muzicale*, Editura Fundației România de Măine, București, 2005.

- CIOCAN, Dinu**, *O teorie semiotică a interpretării muzicale – Dimensiunea gramaticală. Dimensiunea semantică*, vol. I, Editura UNMB, București, 2005.
- CIORNENCHI-GRIGORAȘ, Andreea Aura**, *Mișcări și tehnici fundamentale la vioară*, Editura Muzicală, București, 2013.
- CIORNENCHI-GRIGORAȘ, Andreea Aura**, *Repere stilistice în literatura concertistică pentru vioară din sec. XX*, Editura Muzicală, București, 2011.
- CLARET, Jacques**, *Ideea și forma (L'idée et la forme*, Éditions Presses Universitaires de France, Paris, 1979), traducere de Dumitru Ghișe, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1982.
- CONSTANTINESCU, Grigore; FIRCA, Gheorghe**, *Concertul instrumental și izvoarele inspirației populare*, Revista *Muzica*, nr. 5-6, București, 1964, p. 4-5.
- COSMA, Lazăr Octavian**, *Conservatorul Ciprian Porumbescu – 1864-1964*, Editura Muzicală, București, 1964.
- COSMA, Lazăr Octavian**, *Hronicul muzicii românești*, vol. V, Editura Muzicală, București, 1983.
- COSMA, Lazăr Octavian**, *Simfonicele Radiodifuziunii Române – 1928-1998*, Editura Casa Radio, București, 1999.
- COSMA, Viorel**, *Filarmonica „George Enescu” din București – 1868-1968*, București, 1968.
- COSMA, Viorel**, *Interpreți din România – Lexicon*, vol. I, Editura Galaxia, București, 1996.
- COSMA, Viorel**, *Muzicieni din România – Lexicon*, vol. II, Editura Muzicală, București, 1999.
- COSTIN, Maximilian**, *Vioara, maestrul și arta ei*, Editura Muzicală, București, 1964.
- CSENDES, Ladislau**, *Preliminarii pentru o teorie a lecturii muzicale*, vol. I, Editura UNMB, București, 2004.
- DĂNCEANU, Liviu**, *Introducere în epistemologia muzicii – Organizările fenomenului muzical*, Editura Muzicală, București, 2003.
- DĂNCEANU, Liviu**, *Paradigme ale compozitorului contemporan*, Editura UNMB, București, 2012.
- DEBUSSY, Claude**, *Domnul Croche – Antidiletant (Monsieur Croche – Antidilettante*, Dorbon-aîné, Paris, 1921), traducere de Alfred Hoffman, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, București, 1965.

DEDIU, Dan, *Cei 9 „i” sau cum compunem – posibil ghid de compoziție după metoda ficționalistă*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2012.

DEDIU, Dan, *Mecanisme de validare muzicală*, Editura UNMB, București, 2013.

DINICU, Dimitrie, Gheorghe, *Contribuții la arta interpretării muzicale*, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, București, 1963.

DRAGIĆEVIĆ-ŠEŠIĆ, Milena; STOJKOVIĆ, Branimir, *Cultura – Management, mediere, marketing (Kultura – Menadžment, animacija, marketing*, Treće dopunjeno izdanje, Clio, 2000), traducere de Liubița Raikici; Lucian Alexiu, Editura Fundația Interart Triade, Timișoara, 2002.

DUHAMEL, Georges, *Puterea muzicii (La musique consolatrice*, Editions du Rocher, Monaco, 1946), traducere de Adina Arsenescu, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, București, 1970.

DUȚICĂ, Luminița, *Concertul pentru orchestră în creația compozitorilor români – Tipologii. Ansambluri*, vol. I, Editura Muzicală, București, 2013.

DUȚICĂ, Luminița, *Concertul pentru orchestră în creația compozitorilor români – Repere stilistice. Modele ale genului*, vol. II, Editura Muzicală, București, 2013.

ECO, Umberto, *Cum se face o teză de licență (Come si fa una tesi di laurea*, RCS Libri S.p.A. Bompiani, Milan, 1977), traducere de George Popescu, ediția I revăzută, Editura Polirom, Iași, 2006.

ECO, Umberto, *Istoria frumuseții (Historia de la belleza*, RCS Libri S.p.A. Bompiani, Milan, 2004), traducere de Oana Sălișteanu, Editura Rao, București, 2012.

FABIAN, Gheorghe, *Farmecul muzicii*, Editura M. Duțescu, Craiova, 2003.

FERNBACH, Ioan, *Eugen Căteanu – Portret de muzician*, Editura Eubee, Timișoara, 2007.

FILIP, Vasile, *Îndrumări metodice privind studiul viorii*, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, București, 1959.

FILIP, Vasile, *Scrisoare deschisă – Din amintirile unor interpreți români*, Editura Muzicală, București, 1982.

FIRCA, Clemansa, Liliana, *Modernitate și avangardă în muzica ante- și interbelică a secolului XX – 1900-1940*, Editura Fundației Culturale Române, București, 2002.

FIRCA, Clemansa Liliana, *Tendențe noi în dezvoltarea tipului clasic al concertului instrumental*, Revista *Muzica*, nr. 5-6, București, 1964, p. 7-12.

- FLUERAȘ-BESA, Titus**, *Evoluția tehnicii și interpretării violonistice în genul concertant*, Editura MediaMusica, Cluj-Napoca, 2011.
- FRANDEȘ, Marcel**, *Dubla audiție a imaginii sonore*, Editura UNMB, București, 2005.
- FRANDEȘ, Marcel**, *George Enescu – Semiografie și semnificație în creația pentru vioară*, Editura Fundația Luceafărul, București, 2002.
- FRANDEȘ, Marcel**, *Particule de tehnică violonistică*, Editura UNMB, București, 2012.
- FREUD, Sigmund**, *Psihanaliză și artă (Gesammelte Schriften*, Internationaler Psychoanalytischer verlag, Leipzig, Wien, Zürich), traducere de Vasile Dem Zamfirescu, Editura Trei, București, 1996.
- GIULEANU, Victor**, *Principii fundamentale în teoria muzicii*, Editura Muzicală, București, 1975.
- GIULEANU, Victor**, *Ritmul muzical – Teoria ritmului*, vol. I, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, București, 1968.
- GIULEANU, Victor**, *Ritmul muzical – Evoluția ritmului de la începuturi până la Bach*, vol. II, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, București, 1968.
- GLODEANU, Liviu**, *Cîteva caracteristici ale concertului instrumental contemporan*, Revista *Muzica*, nr. 6, București, 1964, p. 6.
- GOLEMAN, Daniel**, *Inteligența emoțională (Emotional intelligence*, Bantam Books, 1995), traducere de Irina Margareta Nistor, Editura Curtea Veche, București, 2001.
- GRIGORAȘ, Alexandru Bogdan Cezar**, *Miniatura romantică pentru vioară*, Editura Muzicală, București, 2012.
- HARTMAN, Nicolai**, *Estetica (Ästhetik*, Walter de Gruyter & Co., Berlin, 1953), traducere de Constantin Floru, Editura Univers, București, 1974.
- HERMAN, Vasile**, *Formă și stil în noua creație muzicală românească*, Editura Muzicală, București, 1977.
- HERMAN, Vasile**, *Originile și dezvoltarea formelor muzicale*, Editura Muzicală, București, 1982.
- HOFFMAN, Alfred**, *Repere muzicale*, Editura Muzicală, București, 1974.
- IAMPOLSKI, I.**, *Digitația la vioară (Основы скрипичной аппликатуры*, Государственное Музыкальное Издательство, 1955), traducere de Liviu Rusu, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, București, 1964.

IANA-MIHAILESCU, Manuela, *Coordonate ale interpretării muzicale*, Editura Universității de Vest, Timișoara, 2011.

ILIUȚ, Vasile, *O carte a stilurilor muzicale*, Editura Academiei de Muzică, București, 1996.

IONESCU, Nae, *Neliniștea metafizică*, Editura Fundației Culturale Române, București, 1993.

IORGULESCU, Adrian, *Timpul muzical – Materie și metaforă*, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, București, 1988.

JUNG, Carl Gustav, *Tipuri psihologice (Psychologische typen*, Walter-Verlag AG, Olten, 1971), traducere de Viorica Nișcov, Editura Humanitas, București, 1997.

KANT, Immanuel, *Logică generală (Allgemeine Logik*, Berlin, 1795), traducere de Alexandru Surdu, ediție revăzută, Editura Trei, București, 1966

LEVITIN, Daniel, *Creierul nostru muzical – Știința unei eterne obsesii (This is your brain on music – The science of a human obsession*, Dutton & Penguin Group, 2006), traducere de Dana-Ligia Ilin, Editura Humanitas, București, 2010.

MAIOR, Valeriu, *Elemente de stilistica interpretării violonistice*, Editura MediaMusica, Cluj-Napoca, 2004.

MANOLIU, George, *George Enacovici*, Revista *Muzica*, nr. 5, București, 1965, p. 36.

MARINESCU, Mihaela, *Concertul instrumental românesc contemporan (1950-1980)*, Editura Muzicală, București, 1983.

MOȘ, Diana, *Introducere în hermeneutica discursului muzical*, Editura UNMB, București, 2008.

MISDOLEA, Tudor, *Introducere la fenomenologia experienței muzicale*, Editura UNMB, București, 2013.

MUNTEANU, Doru, Nelu, *Vioara privită din interior*, Editura Ararat, București, 2013.

NEGRUȚIU, Ștefana, GrațIELA, *Fenomene polare în arta interpretării muzicale*, Editura Marineasa, Timișoara, 2007.

OPREA, Gheorghe, *Folclor muzical românesc*, Editura Fundația România de Măine, București, 2001.

PAPANĂ, Ovidiu, *Categorii ale producțiilor folclorice muzicale românești*, Editura Universității de Vest, Timișoara, 2006.

PARON-FLORIȘTEAN, Doina, *Muzicieni români la Schola Cantorum din Paris – Un model de învățământ artistic european – 1896-2010*, Editura Muzicală, București, 2010.

PAȘCANU, Alexandru, *Despre instrumentele muzicale*, ediția a III-a revăzută și adăugită, Editura Muzicală, București, 1980.

PAȘCU-RĂDULESCU, Dorel, *Esența fenomenului sonor muzical*, vol. I, Editura Agir, București, 2000.

POPESCU, Mihai, *Repertoriul general al creației muzicale românești*, vol. I, Editura Muzicală, București, 1979.

POPESCU-DEVESELU, Vladimir, *George Enacovici – Medalion*, Revista *Studii și cercetări de istoria artei*, nr. 2, București, 1970, p. 223-228.

POPOVICI, Doru, *Concertul pentru vioară și orchestră de D. Capoianu*, Revista *Muzica*, nr. 1, București, 1959, p. 3-7.

PRICOPE, Eugen; CRISTIAN, Vasile; SPIRU, Constantin Iuliu, *Ghid de concert*, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, București, 1961.

POPOVICI, Doru, *Muzica românească contemporană*, Editura Albatros, București, 1970.

RATZ, Paul, *Din moștenirea violonistică a lui Vasile Filip*, Editura Paideia, București, 2014.

RATZ, Paul, *Studii despre arta violonistică*, Editura Paideia, București, 2013.

RĂDUICĂ, Ionuț, *Filosofie contemporană – Sinteze, teme, concepte*, Editura Universitaria, Craiova, 2016.

RĂDULESCU, Antigona, *Introducere în semiotica muzicală*, Editura Muzicală, București, 2013.

RĂDULESCU, Mihai, *Violonistica enesciană*, Editura Muzicală, București, 1971.

SANDU-DEDIU, Valentina, *Alegeri, atitudini, afecte – Despre stil și retorică în muzică*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2010.

SANDU-DEDIU, Valentina, *Octave paralele*, Editura Humanitas, București, 2014.

SANDU-DEDIU, Valentina, *Muzica românească între 1944-2000*, Editura Muzicală, București, 2002.

SÂRBU, Ion, *Vioara și maeștrii ei de la origini până azi*, Editura Info-Team, București, 1995.

SCURTULESCU, Dan, *Școala românească de vioară*, Revista *Muzica*, nr. 4, București, 2005, p. 108.

SCURTULESCU, Dan, *Valoare și semnificație în muzică – Studii și articole*, Editura Ararat, București, 2000.

- SCURTULESCU, Dan; SCURTULESCU, Felicia**, *Calea transcendențială a muzicii*, Editura Ararat, București, 2000.
- SILLAMY, Norbert**, *Dicționar de psihologie (Dictionnaire de la psychologie*, Larousse, 1995), traducere, avânprefață și completări de Leonard Gavrilu, Editura Univers Enciclopedic, București, 2000.
- SOREANU, Dimitrie Șerban**, *Interpretarea muzicală – Teză a Trecutului*, vol. I, Editura UNMB, București, 2013.
- SOREANU, Dimitrie Șerban**, *Interpretarea muzicală – Antiteză a Prezentului*, vol. II, Editura UNMB, București, 2013.
- SOREANU, Dimitrie Șerban**, *Interpretarea muzicală – Sinteză Viitorului*, vol. III, Editura UNMB, București, 2013.
- SOREANU, Dimitrie Șerban**, *Postulate ale Artei interpretative*, Editura UNMB, București, 2012.
- SOREANU, Dimitrie Șerban**, *Rigoare & Inefabil*, Editura UNMB, București, 2005.
- STOIANOV, Carmen**, *Neoclasicism muzical românesc – Secolul XX*, Editura Fundației România de Mâine, București, 2001.
- TEODORESCU-CIOCĂNEA, Livia**, *Tratat de forme și analize muzicale*, Editura Grafoart, București, 2014.
- TIMARU, Valentin**, *Frumosul artistic și fațetele sale subiective*, Editura Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș, 2009.
- TOMI, Ioan**, *Filarmonica „Banatul,, Timișoara – Monografie 1947-2007*, Editura Excelsior Art, Timișoara, 2007.
- URMĂ, Dem.**, *Acustică și muzică*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1982.
- VANCEA, Zeno**, *Creația muzicală românească – Sec. XIX-XX*, vol. I, Editura Muzicală, București, 1968.
- VANCEA, Zeno**, *Creația muzicală românească – Sec. XIX-XX*, vol. II, Editura Muzicală, București, 1978.
- VIERU, Anatol**, *Cartea modurilor*, Editura Muzicală, București, 1980.
- VIERU, Anatol**, *Cuvinte despre sunete*, Editura Cartea Românească, Galați, 1994.
- VOICANA, Mircea**, *Spre o sociologie a muzicii*, Revista *Viitorul social*, nr. 2, București, 1971, p. 613.

XENAKIS, Iannis, *Muzica. Arhitectura (Musique. Architecture*, Casterman, Paris, 1976), traducere de Ana Ion Trestieni, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, București, 1997.

ZECHERU, Vasile, *Management în cultură*, ediția a II-a revăzută și augumentată, Editura Litera Internațional, București, 2002.

★ ★ ★ *Arta interpretării muzicale – Culegere de studii din literatura muzicală sovietică* (Вопросы музыкально-исполнительского искусства, Музгиз, Москва, 1958), traducere de Dorothea Müller, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor din România, București, 1960.

★ ★ ★ *Dicționar de termeni muzicali*, ediția a III-a revăzută și adăugită, coord. Gheorghe Firca, autori Andrei Bucșan, Anca Jalobeanu ș.a., Editura Enciclopedică, București, 2010.

★ ★ ★ *Dicționar de filozofie*, autori: Radu Tomoiagă, Pavel Apostol, Ion Banu ș.a., Editura Politică, București, 1978.

★ ★ ★ *Dicționar de mari muzicieni (Dictionnaire de la musique*, Larousse, 1985), sub coordonarea lui Antoine Goléa și Marc Vignal, traducere și completări privind compozitorii români de Oltea Șerban-Pârâu, Editura Univers Enciclopedic, București, 2000.

★ ★ ★ *Dicționar Enciclopedic*, vol. II, coord. Marcel Popa, Alexandru Stănciulescu, Nicolae Nicolescu, ș.a., Editura Enciclopedică, București, 1996.

.2 Partituri

BOBESCU, Constantin, *Concertul pentru vioară și orchestră în re major*, Biblioteca Muzicală a Radiodifuziunii Române, București, 1955, 172+22 pagini.

CAPOIANU, Dumitru, *Concertul nr. 1 pentru vioară și orchestră*, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, București, 1973, 135 pagini.

CAPOIANU, Dumitru, *Concertul nr. 1 pentru violină și orchestră – Reducție pentru violină și pian*, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, București, 1963, 46+13 pagini.

CAPOIANU, Dumitru, *Moto perpetuo pentru vioară sau grup de viori și orchestră de cameră – Reducție pentru violină și pian*, Editura Muzicală, București, 1977, 15+6 pagini.

CONSTANTINESCU, Paul, *Concertul pentru violină și orchestră – partitură vioară solo*, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, București, 1960, 11 pagini.

CUTEANU, Eugen, *Concertul pentru violină și orchestră*, Biblioteca Muzicală a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, București, f.a., 152+16 pagini.

HINDEMITH, Paul, *Concertul pentru vioară și orchestră*, Editura Schott, Mainz, 1939, 111 pagini.

HINDEMITH, Paul, *Concertul pentru vioară și orchestră*, Editura Schott, New York, 1939, 36+16 pagini.

ENACOVICI, George, *Concertul în mi minor pentru vioară și orchestră, op. 33*, Biblioteca UNMB, București, f.a., 308 pagini.

FILIP, Vasile, *Concertino pentru vioară și orchestră*, fără editură, f. a., 66 pagini.

SCHÖENBERG, Arnold, *Concertul pentru vioară și orchestră, op. 36*, Editura G. Schirmer, New York, 1939, 107+36 pagini.

SZYMANOWSKI, Karol, *Concertul nr. 1 pentru vioară și orchestră, op. 35*, Editura Polskie Wydawnictwo Muzyczne, Kraków, 1955, 78+9 pagini.

SZYMANOWSKI, Karol, *Concertul nr. 2 pentru vioară și orchestră, op. 61*, Editura Polskie Wydawnictwo Muzyczne, Kraków, 1976, 73 pagini.

SZYMANOWSKI, Karol, *Concertul nr. 2 pentru vioară și orchestră, op. 61 – Reducție pentru violină și pian*, Editura Max Eschig., Paris, 1976, 30+12 pagini.

.3 Materiale audio/video

BENTOIU, Pascal, *Concertul nr. 1 pentru vioară și orchestră, op. 9*, orchestra simfonică a Radioteleviziunii, dirijor Iosif Conta, solist Ștefan Gheorghiu, Electrecord ECE 0248, București, 1966.

BERGER, Wilhelm, *Concertul pentru vioară și orchestră*, orchestra simfonică a Radioteleviziunii, dirijor Iosif Conta, solist Mihai Constantinescu, Electrecord ECE 0444, București, 1970.

CAPOIANU, Dumitru, *Concertul pentru vioară și orchestră*, orchestra simfonică a Filarmonicii Moldova, dirijor Ion Baci, solist Daniel Podlovschi, Iași, f.a.

CAPOIANU, Dumitru, *Concertul pentru vioară și orchestră*, orchestra simfonică a Radioteleviziunii, dirijor Emanoil Elenescu, solist Gheorghe Hamza, Electrecord ECE 0224, București, 1966.

CAUDELLA, Eduard, *Concertul nr. 1 pentru vioară și orchestră*, orchestra simfonică a Filarmonicii Moldova, solist Daniel Podlovski, STM-ECE 01039, Iași, 1975.

CONSTANTINESCU, Paul, *Concertul pentru vioară și orchestră*, orchestra simfonică a Filarmonicii Transilvania, dirijor Mircea Cristescu, solist Ștefan Ruha, Electrecord ECE 0490, Cluj-Napoca, 1971.

CONSTANTINESCU, Paul, *Triplu concert pentru vioară, violoncel, pian și orchestră*, orchestra simfonică a Radioteleviziunii, dirijor Iosif Conta, vioară Ștefan Gheorghiu, violoncel Radu Aldulescu, pian, Valentin Gheorghiu, Electrecord ECE 0194, București, 1965.

FILIP, Vasile, *Concertino pentru vioară și orchestră*, orchestra Filarmonicii George Enescu, dirijor Mircea Cristescu, solist Mihai Constantinescu, în arhiva Societății Române de Radiodifuziune, București, f.a.

GLODEANU, Liviu, *Concertul pentru vioară și orchestră*, orchestra simfonică a Filarmonicii Banatul, dirijor Remus Georgescu, solist Daniel Podlovski, Electrecord STM-ECE 01303, Timișoara, f. a.

MENDELSON, Alfred, *Concertul nr. 2 pentru vioară și orchestră*, orchestra simfonică a Radioteleviziunii, dirijor Emanuel Elenescu, solist George Hamza, Electrecord ECE 0404, București, 1969.

VIERU, Anatol, *Concertul pentru vioară, violoncel și orchestră*, orchestra de Studio a Radioteleviziunii, dirijor Anatol Vieru, soliști: vioară Oleg Kagan, violoncel Natalia Gutman, Olympia Compact Disc Ltd. – OCD 409, București, 1990.

.4 Webografie

INSTITUTUL DE MEMORIE CULTURALĂ, *Muzicieni Români Contemporani*, <http://muzicieni.cimec.ro/>, accesat la 16 mai 2015.

INTERNET MOVIE DATABASE, *Dumitru Capoianu – Filmografie (Filmography)*, imdb.com/name/nm0135318/, accesat la 18 mai 2015.

GARBO, *Descoperă miracolul fractalilor din natură și cea mai importantă formulă matematică din istoria omenirii*, articol scris de Florin Munteanu, <https://www.garbo.ro/articol/Social/13848/descopera-fractali.html>, accesat la 4 ianuarie 2019.

LITERNET, *Violonistul Gabriel Croitoru în Concertul de Dumitru Capoianu la Ateneu*, articol scris de Marcel Frandea, agenda.liternet.ro/articol/19973/Marcel-Frandea/Violonistul-Gabriel-Croitoru-in-Concertul-de-Dumitru-Capoianu-la-Ateneu.html, accesat la 15 mai 2015.

THOUGHTCO, *Definiția tranquillo-ului în muzică (The Tranquillo meaning in music)*, <https://www.thoughtco.com/tranquillo-definition-2701811>, accesat la 22 decembrie 2018.

UNIUNEA COMPOZITORILOR ȘI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA, *Constantin Bobescu*, date biografice, <http://www.ucmr.org.ro>, accesat la 5 mai 2015.

YOUTUBE, *Anatol Vieru – Concertul pentru vioară și orchestră*, înregistrare concert în interpretarea orchestrei Radio, dirijor Avy Abramovici, solist Paul Popescu, București, 1964, <https://www.youtube.com/watch?v=nEVekql6UJg>, accesat la 19 ianuarie 2019.

YOUTUBE, *Eugen Cuteanu – Concertul pentru vioară și orchestră*, înregistrare concert, <https://www.youtube.com/watch?v=bBKa0Rrc4Go>, accesat la 5 mai 2016.

YOUTUBE, *Fractalii și arta dezordinii*, prezentare video, Legenda matematicii – Benoît Mandelbrot dezvoltă o temă pe care a discutat-o prima oară la TED în 1984, https://www.youtube.com/watch?v=_efBSrB9ipg, accesat la 10 ianuarie 2019.

YOUTUBE, *Valentin Timaru – Concertul pentru vioară și orchestră*, înregistrare concert în interpretarea orchestrei Filarmonicii „Paul Constantinescu”, dirijor Horia Andreescu, solist Daniel Podlovschi, Ploiești, 1985, <https://www.youtube.com/watch?v=NXzOOzTuxns>, accesat la 20 decembrie 2018.